

УДК 658.8:005.932+625

аспірант Обруч Г. В.

Українська державна академія залізничного транспорту

**ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ЛОГІСТИКИ ТА НЕОБХІДНІСТЬ
ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО
ТРАНСПОРТУ**

У даній статті автором було розкрито сутність, основні поняття та значення інформаційної логістики для підприємства. Проаналізовано необхідність створення та впровадження власної інформаційної логістичної системи на підприємствах залізничного транспорту та розглянуто її основні переваги.

Ключові слова: логістика, інформаційна логістика, принципи інформаційної системи логістики, підприємства залізничного транспорту

Обруч А. В. Значение информационной логистики и необходимость ее внедрения на предприятиях железнодорожного транспорта/ Украинская государственная академия железнодорожного транспорта

В данной статье автором были раскрыты сущность, основные понятия и значение информационной логистики на предприятии. Проанализирована необходимость создания и внедрения собственной информационной логистической системы на предприятиях железнодорожного транспорта и рассмотрены ее основные преимущества.

Ключевые слова: логистика, информационная логистика, принципы информационной системы логистики, предприятия железнодорожного транспорта

post-graduate student Obruch A. V. Value of information's logistics and need for its introduction of railway's enterprises/ Ukrainian State Academy of Railway Transport

This article was authored essence, the basic concepts and importance of logistics information for the enterprise. Analysis of the need to create and introduction their own logistics information system for railway's enterprises and discussed its main advantages.

Keywords: logistics, information logistics, principles of information's system of logistics, railway's enterprises

Вступ. У сучасних умовах розвитку ринкової економіки та при даному високому рівні конкуренції, все більшої актуальності для підприємств набувають питання пошуку нових шляхів підвищення його конкурентоспроможності та можливості більш ефективного функціонування. Дані трансформаційні процеси стосуються і підприємств залізничного транспорту, які знаходяться на стадії реформування і потребують покращення їх роботи та підвищення прибутковості діяльності.

Особливу увагу відносно вирішення даних проблем приділяють такому поняттю як «логістика». У зв'язку з широким колом науковців, зацікавлених даною проблематикою, створена значна теоретична, практична та методологічна бази основ логістики. Проте існує ще багато досить дискусійних питань відносно даного поняття, що потребують розгляду та подальшого вивчення. Одним з таких питань є виділення інформаційної логістики як сполучної ланки всіх підсистем логістичної системи.

Останнім часом багато вітчизняних авторів займаються вивченням інформаційної логістики. Це праці перш за все таких українських авторів, як Є. Крикавський [1], М. Окландер [2] та російських – Сергєєв В.І., Григор'єв М.М., Уваров С.О. [3], Родкіна Т.А. [4] та інші . Проте практика свідчить, що дана область знань ще не повністю розкрита і потребує подальшого глибокого вивчення.

Метою статті є визначення сутності та значення інформаційної логістики для підприємств залізничного транспорту.

Виклад основного матеріалу. Поняття логістики стало активно

вивчатися ще в кінці XX століття. З того часу і до сьогодні відбулося багато змін. Якщо раніше питання логістики розглядалися лише з позицій більш економічного, зручного та швидкого транспортування товарів та сировини, то зараз стає зрозумілим, що логістика набула рис цілої системи, яка складається зі значної кількості підсистем (логістика постачання, логістика розподілу, виробнича та управлінська логістика і т.д.), що органічно та збалансовано поєднані в єдине ціле. Саме інформаційна логістика і виконує роль цього з'єднувального механізму і стає одним з ключових факторів виробництва. Адже важко уявити такий досить складний процес роботи без постійного оперативного обміну інформацією, без швидкого реагування на потреби споживачів та вирішення невідкладних питань. Тому можна однозначно стверджувати, що саме інформація робить логістичну систему відкритою і дозволяє їй швидко адаптуватися до будь-яких ситуацій, що склалися .

Інформаційна логістика виникла в 1997 році як напрямок, що вивчає інформаційні потоки, управління ними й можливості їхньої оптимізації. В основі даної теорії лежить схожість руху інформації з рухом матеріальних цінностей. З цієї точки зору будь-яке підприємство розглядається як структура, що виготовляє не тільки товари, але й інформацію, і від того, як організоване управління потоками цієї інформації на підприємстві та за його межами, залежать показники його діяльності.

Таким чином, основне завдання інформаційної логістики лежить у створенні системи, у якій інформаційні потоки налагоджені таким чином, що користувачі з мінімальними витратами одержують доступ до необхідної інформації в той час, коли вона потрібна, і там, де вона потрібна. Для забезпечення реалізації цього завдання використовується ряд прийомів, спрямованих на визначення потреби користувачів в інформації, а також оптимізацію інформаційних потоків і інформаційної структури [5].

Як було сказано вище, інформація виконує роль супроводжувального механізму для матеріального потоку, і, відповідно, є тією істотною для підприємства ланкою, яка пов'язує постачання, виробництво і збут. Вона

охоплює управління всіма процесами перевезення і складування реальних товарів на підприємстві, дозволяючи забезпечувати своєчасну доставку цих товарів у необхідних кількостях, комплектації, якості з точки їх виникнення в точку споживання з мінімальними витратами й оптимальним сервісом.

За наявності достатніх ресурсів і даних про матеріалопотік забезпечення інформацією практично не має обмежень. Розроблення цієї системи має починатися зі з'ясування інформаційних потреб з використанням аналізу витрат і результатів. Це означає, що повинні бути ідентифіковані ключові рішення, прийняті фахівцями в галузі логістики, і має бути поставлене питання: "Яка інформація потрібна для прийняття рішень з урахуванням вартості придбання інформації?". Як наслідок, рішення придбати інформацію має бути результатом балансу між витратами і вигодами, що забезпечують одержання відповідної інформації [6].

Для того, щоб інформація ефективно підтримувала логістичні процеси побудова логістичної інформаційної системи повинна спиратися на *шість основних принципів*:

- *повнота і придатність інформації для користувача.* Логістична інформаційна система повинна подавати інформацію в тому місці, того виду і повноти, що потрібна для виконання відповідних логістичних функцій і операцій. Особа, яка приймає рішення, повинна володіти необхідною і достатньою інформацією для прийняття рішень в області своєї відповідальності, до того ж в необхідному їй вигляді.

- *точність.* Точність вихідної інформації має принципове значення для прийняття правильних рішень. Наприклад, інформація про рівень запасів у розподільчій мережі в сучасних логістичних системах допускає не більше 1% помилок або невизначеності для прийняття ефективних рішень у фізичному розподілі, створенні запасів і задоволенні запитів споживачів. Велике значення має точність і достовірність вихідних даних для прогнозування попиту, планування потреб у матеріальних ресурсах і т.п.

- *своєчасність*. Логістична інформація повинна надходити в систему менеджменту вчасно, як цього вимагають більшість логістичних технологій, особливо заснованих на концепції “точно у термін”. Своєчасність інформації важлива практично для всіх комплексних логістичних функцій. Крім того, багато завдань у транспортуванні, операційному менеджменті, управлінні замовленнями і запасами вирішуються в режимі реального часу. Вимога своєчасності надходження і обробки інформації реалізується сучасними логістичними технологіями сканування, штрихового кодування, електронного обміну даних.

- *орієнтованість*. Інформація в логістичній інформаційній системі повинна бути орієнтована на виявлення додаткових можливостей поліпшення якості продукції, сервісу, зниження логістичних витрат. Способи отримання, передачі, відображення і попередньої обробки інформації повинні сприяти виявленню “вузьких” місць, резервів економії ресурсів і т.д.

- *зручність*. Інформація, яка циркулює в логістичній інформаційній системі, повинна бути пристосованою до конкретних користувачів і мати найбільш зручний для них вигляд. Це стосується як персоналу підприємства, так і логістичних посередників, і кінцевих споживачів.

- *придатний формат даних*. Формат даних і повідомлень, який застосовується у комп’ютерних і комунікаційних мережах логістичної інформаційної системи, повинен максимально ефективно використовувати продуктивність технічних засобів (обсяг пам’яті, швидкодію, пропускну здатність і т.д.). Види і форми документів, розташування реквізитів на паперових документах, розмірність даних та інших параметрів повинні полегшувати машинну обробку інформації. Крім того, необхідна інформаційна сутність комп’ютерних і телекомунікаційних систем логістичних посередників та інших користувачів за форматами даних у логістичній інформаційній системі [7].

Яскравим прикладом впровадження інформаційної логістики в Україні є система електронного обміну даних (EDI), яка застосовується такими гігантами українського ринку, як “МЕТРО Кеш енд Керрі Україна” і “Білла- Україна”.

EDI – це сполучення трьох напрямків: бізнесу, обробки та обміну даними. Основа EDI – протокол прямого обміну діловими й комерційними документами між обчислювальними середовищами. Провідні підприємства роздрібної торгівлі, такі як REWE Group, METRO Group та інші, пропонують своїм постачальникам і партнерам використати єдину уніфіковану систему електронного обміну даними (Electronic Data Interchange, EDI). Технологія EDI припускає передачу загальноповживаних комерційних даних у цифровому виді (таких, як замовлення на поставку, повідомлення про відвантаження, повідомлення про одержання, рахунок/ рахунок-фактура, звіт про інвентаризацію, звіт про продажі тощо) між бізнес-партнерами.

Кінцева мета впровадження EDI – уникнути втрат, які виникають при традиційних методах введення даних і їх обробки в інформаційних системах підприємств. Це досягається за рахунок обробки повідомлень будь-якого загальноприйнятого формату, миттєвого одержання інформації про доставку кожного повідомлення, використання загальноприйнятих комунікаційних протоколів, передачі й обробки будь-яких повідомлень протягом 10 хвилин, моніторингу пересування будь-яких даних між клієнтом і його торговельними партнерами. Це, звичайно, приводить до економії не тільки матеріальних ресурсів, а також – такого важливого ресурсу як час [8].

У зв'язку з тим, що основною діяльністю підприємств залізничного транспорту є перевезення вантажів та пасажирів, вивчення та впровадження інформаційної логістики є актуальним питанням, адже підприємство таким чином мінімізує витрати та максимізує прибуток, тобто досягне заданих цілей. Але, на жаль, на українських підприємствах, в тому числі і на підприємствах залізничного транспорту, інформаційна логістика знаходиться на достатньо низькому рівні впровадження, що змушує підприємство зупинитися на досягнутому. Адже переваги використання інформаційної логістики на підприємстві очевидні: збільшення швидкості обміну інформацією, зменшення кількості помилок при документообігу, вивільнення додаткового часу від

зменшення непродуктивної («паперової») роботи, ефективна робота з партнерами та споживачами [9]. З

Висновок. Таким чином, впровадження інформаційної логістики – трудомісткий та довгий шлях, але це дозволить підприємству вийти на новий рівень розвитку та значно випередити своїх конкурентів. Тому для підприємств залізничного транспорту є необхідним не просто впровадження інформаційної логістики, а створення власної інформаційної системи логістики, яка буде враховувати всі нюанси його діяльності, особливості економіки України та стан економічного середовища галузі.

Література:

1 Крикавський Є.В. Логістика. Основи теорії: підручник / Є.В. Крикавський. — Львів: Національний університет "Львівська політехніка" (Інформаційно-видавничий центр "ІНТЕЛЕКТ+" Інституту післядипломної освіти), "Інтелект-Захід", 2004. — 416 с.

2 Окландер М.А. Логістика: підручник / М.А. Окландер. — К.: Центр учбової літератури, 2008. — 346 с.

3 Сергеев В.И., Григорьев М.Н., Уваров С.А. Логистика: информационные системы и технологии: учебно - практ. пособ. — М.: Альфа - Пресс, 2008. — 608 с .

4 Родкина Т.А. Информационная логистика: книга / Т. А. Родкина. — М.: Экзамен, 2001. — 288 с .

5 Горлова Е. Информационная логистика и оптимизация управления корпоративной информацией [Текст] // Корпоративные системы. — 2007. — №4. — С. 72-76.

6 Шубін О.О. Інфраструктура товарного ринку [Текст] / О.О. Шубін, О.М. Азарян. - 2-ге вид. - К. : НМЦВО МОИ України : Студцентр, 2004. - 816 с.

7 Логістичні інформаційні системи [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=50895>

8 Коваленко О.О. Проблеми використання інформаційних логістичних систем на українських підприємствах / О.О. Коваленко, Т.О. Марценюк, І.О. Яворська // Економічний простір. — Вип. 19. — 2008. — С. 274-282.

9 Качуровський В. Є. Інформаційна логістика / В.Є. Качуровський // Логістика: збірник наукових праць]. - Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2010. - С.53-59. - (Вісник / Національний університет "Львівська політехніка"; № 690).

References:

1 Kry`kavs`ky`j Ye.V. Logisty`ka. Osnovy` teoriyi: pidruchny`k / Ye.V. Kry`kavs`ky`j. — L`viv: Nacional`ny`j universy`tet "L`vivs`ka politexnika" (Informacijno-vy`davny`chy`j centr "INTELEKT+" Insty`tutu pislyady`plomnoyi osvity`), "Intelekt-Zaxid", 2004. — 416 s.

2 Oklander M.A. Logisty`ka: pidruchny`k / M.A. Oklander. — K.: Centr uchbovoyi literatury`, 2008. — 346 s.

3 Sergeev V.Y., Gry`gor`ev M.N., Uvarov S.A. Logy`sty`ka: y`nformacy`onnye sy`stemy y` technology`y`: uchebno - prakt. posob. — M.: Al`fa - Press, 2008. — 608 s .

4 Rodky`na T.A. Y`nformacy`onnaya logy`sty`ka: kny`ga / T. A. Rodky`na. — M.: Экzamen, 2001. — 288 s .

5 Gorlova E. Y`nformacy`onnaya logy`sty`ka y` opty`my`zacy`ya upravleny`ya korporaty`vnoj y`nformacy`ej [Tekst] // Korporaty`vnye sy`stemy. — 2007. — #4. — S. 72-76.

6 Shubin O.O. Infrastruktura tovarnogo ry`nku [Tekst] / O.O. Shubin, O.M. Azaryan. - 2-ge vy`d. - K. : NMCzVO MOY` Ukrayiny` : Studcentr, 2004. - 816 s.

7 Logisty`chni informacijni sy`stemy` [Elektronny`j resurs]. — Rezhy`m dostupu: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=50895>

8 Kovalenko O.O. Problemy` vy`kory`stannya informacijny`x logisty`chny`x sy`stem na ukrayins`ky`x pidpry`yemstвах / O.O. Kovalenko, T.O. Marcenyuk, I.O. Yavors`ka // Ekonomichny`j prostir. — Vy`p. 19. — 2008. — S. 274-282.

9 Kachurovs`ky`j V. Ye. Informacijna logisty`ka / V.Ye. Kachurovs`ky`j // Logisty`ka: zbirny`k naukovy`x pracz`]. - L`viv: Vy`davny`cztvo L`vivs`koyi politexniki`, 2010. - S.53-59. - (Visny`k / Nacional`ny`j universy`tet "L`vivs`ka politexnika"; # 690).